

Poruchy učení, dyslektické dítě

Nejčastější otázky a odpovědi pro rodiče

Má Vaše dítě vzdělávací problémy?

- Má dítě částečné potíže se čtením nebo hláskováním?
- Sestavuje čísla nebo písmena špatným způsobem, například zaměňuje 15 s 51, 6 s 9, b za d...?
- Přečte sice nějaké slovo, dejme tomu na začátku stránky, ale už je hladce nezvládne podruhé, na konci stránky?
- Hláskuje slovo několika způsoby, ale vždy špatně?
- Má potíže s pochopením gramatických časů a vidů?
- Plete si levou stranu s pravou?
- Na otázky položené ústně sice odpovídá dobře, ale jsou-li psané, má s nimi potíže?
- Jeví se Vám jako neobyčejně nemotorné?
- Má potíže se slovním přízvukem?

V takových případech je možné, že patří do skupiny dětí se specifickými poruchami učení. Jsou to děti, které při vyhovujících intelektových předpokladech mají velké obtíže při nácviu čtení, psaní i v matematice. Nejčastější poruchou tohoto druhu je vývojová dyslexie.

Problémy dyslektiků:

- bezmoc v učení
- malá motivace
- kumulace neúspěchů
- nesplnění rodičovských očekávání
- nízké sebevědomí
- deprese

Dyslektik není hlupák!!

Rizikové děti mohou začínat pozdě mluvit, obtížně se vyjadřují, mají malou slovní zásobu, nedokáží vytleskat slovo po slabikách... Nic z toho však nemusí znamenat, že dítě bude skutečně dyslektické – mnohdy jde jen o vývojové opoždění, které se za pár měsíců srovná. Je-li Vaše dítě dyslektické, dysgrafické či dysortografické, neznamená to, že by mělo sníženou inteligenci. Dyslektici mají větší problémy se svým okolím než se svým problémem. Jsou to lidé, kteří lépe myslí, než čtou. Pro některé je snadnější myšlenky udělat než verbálně vyjádřit. I člověk, který špatně čte nebo píše, může prožít nesmírně bohatý život. Traduje se, že mezi dyslektiky se řadili například Albert Einstein, Leonardo da Vinci, Walt Disney a také Tom Cruise, piloti formule 1 Damon Hill či Jack Stuart či spisovatelka Markéta Zinnerová.

Co dělat při objevení problémů:

Většina rodičů ví, že jakmile začne mít dítě ve škole těžkosti, měli by co nejrychleji navštívit pedagoga a pedagogicko psychologickou poradnu. Někdy se však mylně domnívají, že dítě dostane jakési potvrzení, které je zproští nutnosti naučit se číst a psát. Opak je ovšem pravdou. Úkolem pedagoga je najít způsob, jak se to či ono dítě nejlépe číst a psát naučí. Tento recept se samozřejmě může lišit od školních osnov – pak je o něm třeba s učitelem diskutovat. Učitel může k dítěti změnit postoj. Společným úkolem pak je učit děti „ustát“ situace, naučit se využívat klady i zápory. Každý nám může něco dát. Jedni pomáhají druhým, jedni druhé obohacují. Důležitý je pocít dítěte.

Jak obtížím předcházet:

- věnovat rozvoji řeči dostatek času
- mluvit s malými dětmi správně, dbát na artikulaci, nemazlit se
- denně dětem ukazovat obrázky a číst; důležité jsou básničky a říkadla, která rozvíjejí rytmus řeči (smysl pro rytmus totiž bez stálé péče zakrní)
- rozvíjet slovní zásobu pomocí her se slovy
- rozvíjet motorické dovednosti a přesnost vnímání

Desatero pro rodiče:

1. Ubezpečte svoje dítě v tom, že je milujete bez ohledu na jeho obtíže.
2. Vysvětlete mu, že tyto problémy nenastaly jeho vinou; netrestejte je za nezaviněný neúspěch.
3. Dělejte vše pro to, abyste vylepšili jeho sebevědomí a sebehodnocení; najděte jim činnost, ve které mohou zažít úspěch.
4. Podporujte je v rozvíjení ostatních schopností a nešetřete při tom chválou.
5. Podporujte je zvláště v těch zájmech, s nimiž souvisejí bohaté sociální kontakty.
6. Dbejte na to, aby ve vaší domácnosti panovalo ve chvílích, kdy se dítě učí, ticho.
7. Neustále oceňujte pokrok, který dítě ve čtení či psaní dělá, dyslektické děti potřebují zažít úspěch ještě více než ostatní.
8. Pomozte mu s domácími úkoly, ale nedělejte je za ně („Pomůžu ti, abys byl schopen pomoci si sám.“), potřebují vědět, že si mohou něčím pomoci.
9. Pomozte mu organizovat si nejen učení, ale i volný čas.
10. Nešetřete humorem a smysl pro něj pěstujte i v dítěti.

Na koho se obrátit?

Zcela určitě především na třídního učitele. Třídní učitel dále zajistí v případě zájmu a souhlasu rodičů vyšetření v Pedagogicko-psychologické poradně a především postupné uskutečňování doporučených postupů.

Některé časté otázky a mýty kolem poradenství

Ve škole nám paní učitelka říkala, že máme jít do poradny. Je to povinné?

Samozřejmě, že povinné to není. Pedagogicko-psychologická poradna je nabídnutá forma pomoci zejména dítěti z jeho problémů.

Mohu si zvolit libovolnou pedagogicko-psychologickou poradnu?

Rodiče se nemusejí obracet pouze na nejbližší poradnu, mohou se obrátit i na jiné poradny (včetně soukromých). Je třeba ovšem zvážit jednu zásadní skutečnost: O úspěšnosti nápravy stavu ze všeho nejvíce rozhoduje úroveň spolupráce rodiny, poradny a školy. ZŠ Na Lukách Polička velmi úzce spolupracuje s PPP Pardubice. *Poradna je k ničemu. Byli jsme tam s našim klukem dvakrát a stejně to nepomohlo.* Náprava či pouhá kompenzace problémů s poruchami učení či chování si vyžaduje odhodlání k dlouhodobým postupům. Psycholog nás především vybaví strategií jak postupovat, čím začít, co později, čemu se vyvarovat, jaké vysoké ambice je reálné si klást. Kritiku práce psychologa lze snést v okamžiku, pokud se nám tohoto nedostane v náležitě konkrétní formě, či pokud důsledné dodržování doporučeného se naprosto mýjí účinkem.

Čím mohou rodiče pomoci, aby návrhy psychologa byly účinné?

Především je třeba, aby rodiči byli v poradně pravdiví, upřímní, aby neskrývali skutečný problém. Stylizace rodiče do určité role (doma se pečlivě učíme každý den ...) spíše dítěti uškodí a nepomůže najít dobrou strategii pro řešení potíží.

Pravda poslouží Vašemu dítěti nejvíce a ušetří spoustu času a energie. Účinnosti přispěje také zpětná informace od rodičů (tato metoda se nám neosvědčila, toto nám nejde, tohle se nám líbilo, apod.).

Mám souhlasit s tím, aby zpráva byla zaslána škole?

Rozhodnutí poskytnout či neposkytnout škole znění zprávy pedagogicko-psychologické poradny je skutečně věcí rodičů. Mohou se rozhodnout, že nesouhlasí s zasláním této zprávy. V tom případě škola ovšem nemůže zohledňovat zjištěné poruchy, snažit se je kompenzovat, či vyhovět žádosti o slovní hodnocení, protože o nich není informována. Jestliže rodiče nemají důvěru ve školu, obávají se, že obsah zprávy nezůstane důvěrnou záležitostí, pak by asi bylo namístě zvolit jinou školu.

Může poradna přikázat škole, aby náš kluk nepropadl?

Pedagogicko-psychologická poradna není nadřízený orgán školy. Poskytuje poradenskou činnost, ale v její kompetenci nemůže být rozhodnout o klasifikaci v konkrétním předmětu (tato pravomoc náleží vyučujícímu), o slovním hodnocení či odkladu povinné školní docházky (toto je v pravomoci ředitele školy).